

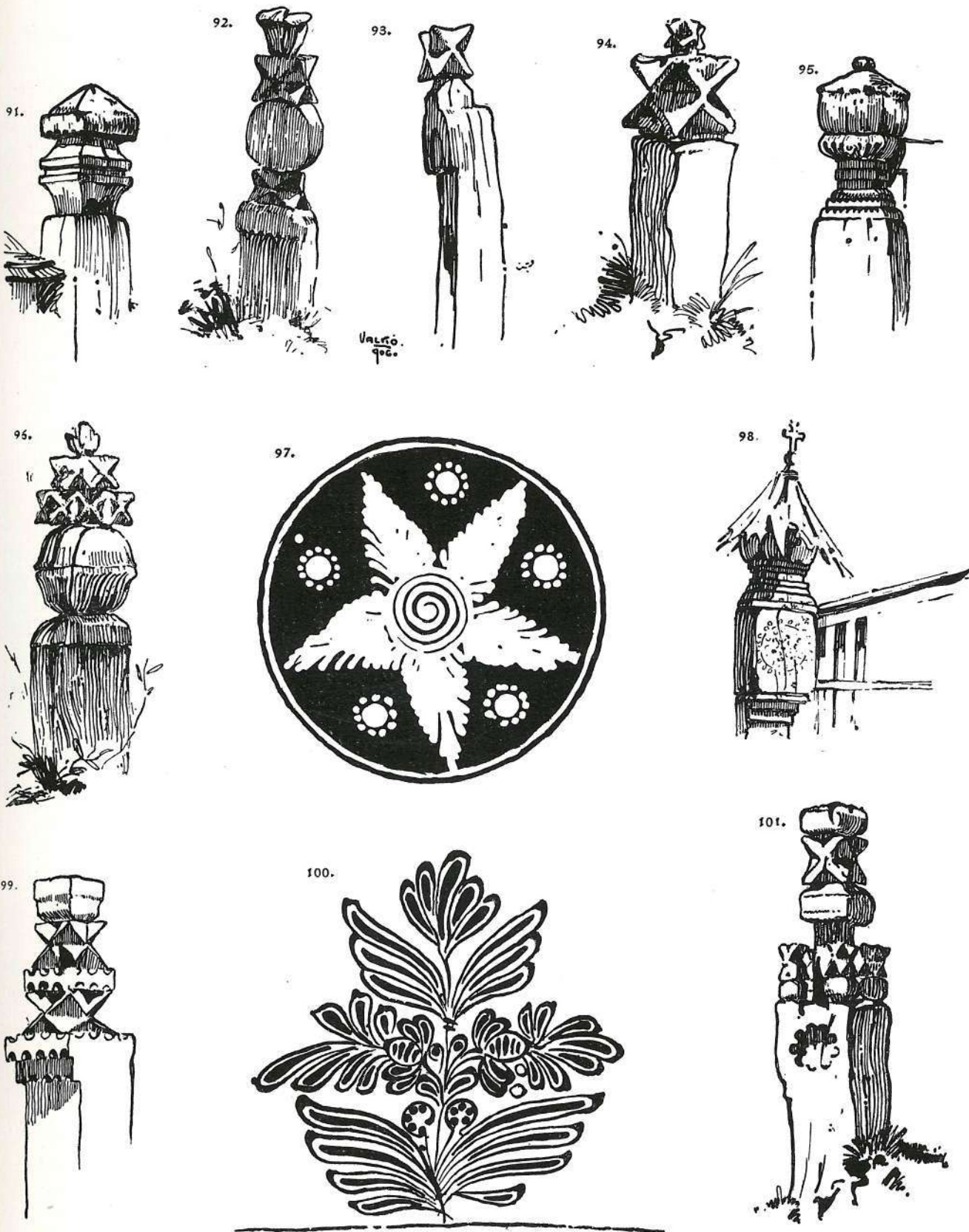
SZAKFOLYÓIRATOK SZEMLEJE.

ÉPÍTÉSZET. Az építészet köréből a közkézen forgó szakfolyóiratok a kizárólagosan szakszerű és technikai kérdéseken kívül újabban nem sokat nyújtanak. Olvasóinkat a sok közül érdekelheti az *Architektonische Rundschau* XIII. évfolyamának 1-ső számában Widmer tollából származó dolgozat: az új stílus alapelveiről. Azt tartja, hogy az új stílus haladásának, eredményeinek kérdése ma még korai; csakis az irányt ismertük meg, amelyben haladni kell. Dolgozata menetén az új stílus forrásait és az irányt meghatározó kulturális tényezőit beszéli meg; s helyesen: az anyagi és a lélektani stílusforrást mint a legfőbbeket állítja első sorba. A cél, az anyag és a forma csak ezeknek kifejezői; amint az másképen nem is lehet. Ami után leginkább törekedünk, az a szerkezeti stílus, amelynek lényege az igazság és a célnak világos kifejezése. A művészet és technika — mint látszólagos ellentétek — az újabb törekvésekben találkoznak. A közös szépségideál talaján való továbbfejlődésük képezi az újabb művészi kulturának kezdetét. Mindez úgy az építészetre, mint a művészi iparra nézve egyaránt áll. — Nem érdektelen, amit ugyane folyóirat 2-ik számában a műemlékek ápolásáról és főtartásáról a szeptember hó folyamán Braunschweigban ezeknek érdekében tartott tanácskozásokról olvashatunk. Az ott elhangzott föl-olvasások témái eléggé világosan illusztrálják az uralkodó fölfogást. Első volt: szükségképpen befolyásolható a közvélemény a műemlékek ápolásának érdekében? Egy másik a középkori faragások befestésének és konzerválásának kérdését tárgyalta; egy harmadik a kőszobrászművek főtartását beszélte meg; szóba került a régi oltárok helyreállítása, a polgári lakóház, a kolostortemplomok megóvása; a régi utcák és terek elcsúfítása elleni védekezés, megemlékeztek a falu műemlékeiről, a téglapítészeti előnyeiről, szépségéről és értékéről stb. Ilyen és hasonló tárgyban történt föl-szólalások mind a régi művészet megóvásának és megtartásának szükségességét hangoztatták. — A darmstadt-i Landesmuseum új épületét ismerteti a *Deutsche Kunst* u. *Dekoration* f. évi 3-ik számában V. Zobel számos kép kíséretében. A kisebb terjedelmű múzeumok új épületei között a darmstadt-i kiváló alkotás. Messel építésztanárnak, amint a cikk is kiemeli, sikerült a méretek, a cél és alakítás között oly jótévő harmóniát teremteni, amely az utóbbi idő jobb alkotásai közt is ritkítja párját. A cikk képei részint ezt, részint a dekoráció mikéntjét demonstrálják. — A folyóirat ugyane száma még a londoni ismert nevű építészről, C. R. Ashbee-ről közöl érdekes részleteket.

DÍSZÍTŐ MŰVÉSZET. A díszítő művészet nagymestereinek egyik folyóiratában az *Art et décoration* utolsó számainak néhány kitűnő tanulmányával nyitjuk meg szemlénk e részét. Az októberi számban E. Grasset a régi művészetek stilizálási módjáról értekezik. Régi

és újabb példákön magyarázza a stilizálás lényegét és fejtegetéseit gyönyörűen rajzolt képekkel kíséri. — Ugyane füzetben J. L. Vandoyer a csodaszámúba menő japáni patronokról és azoknak használatáról ír, kiemelve azoknak művészi voltát és stílárís sajátosságait; számos szép kép a szöveget itt is magyarázóan kíséri. — A novemberi számban új plakátok egy sorozatát mutatja be M. P. Verneuil, ami alkalmat ad neki arra, hogy „az utolsó negyedszázad egyik legkedvesebb művészi nyilvánulásáról” — amint a képes hirdetést nevezi — művészi és kritikai megjegyzéseket tegyen és a plakátok művészeit elemezze. Persze, Verneuilnek a plakátban mindig az igazi művészet lebeg szeme előtt, s ezért kardoskodik; s nem az egyre terjeszkedő és a plakátban nagyon is érvényre jutó utánzó — és álművészetnek. A művészi plakátnak hatása művészi szempontból is becses és maradó; az álművészi plakát ha szerencsére nem is tartósan, de silányságával a jó plakátművészetnek mindig árt. — Képrámákról ír egyet-mást a *Deutsche Kunst*. *Dekoration* 3-ik számában W. Michel. A díszítő művészet e jelentékeny segítője mindig megérdemli, hogy róla szóljanak; mert nála a lényeg szerint művészeti kölcsönhatásról lévén szó, kritikai megjegyzések mérlegelése az olvasóra nézve vonzó. Rövid cikkünkben jellemző megjegyzésekkel találkozunk a ráma céljáról, művészi voltáról és alakításáról. — díszítő művészetnek egy újabb produktumát mutatja be az *Architektonische Rundschau* ezidei 3-ik számában. A *linoleum* és *linkrusta*-nak nevezett padozatfedő lapokról és főleg azoknak néhány új mustrájáról szól a cikk, s természetesen a legújabb mustráknak előnyét emeli ki a régiekkel, a szőnyeget, padlómozaikot, kerámiai és egyéb burkolatot utánzókkal szemben. Néhány kép kíséri a szöveget.

SZOBRA SZMŰVÉSZET. A *Kunst* u. *Handwerk* 1907. évi. 1. és 2. számában ismertetett müncheni Izár-hidak a tektonikai és plasztikai díszítőformák szempontjából érdekesek első sorban; de mivel ezek a díszítőformák kizárólagosan szobrászati alkotások, azokat szemlénknek eme részébe foglaljuk. Öt új kőhidről van szó ez esetben, amelyeket a kisméretű Izár folyón át építettek az utóbbi időben. Valamennyinek építészete, tehát szerkezete és plasztikus díszítése a maga nemében kiválónak mondható. Az ívek vonalvezetése és a pilléreknek tömegei előre meg voltak határozva, a tervezőknek tehát a föltételekhez alkalmazkodni kellett, ami az építő művész-tervezőnek részint megnehezítésére, részint megkönnyítésére volt. Szobrászati tekintetben a legkiválóbb a F. Thiersch tervezte Maximilian-híd, amelyen több szobrászművész szerepelt. Egyszerűségével hat valamennyi; legmonumentálisabb a Wittelsbach-híd, Wrba lovasszobraival; de a Max-Joseph-hídat is jellemteljes pillérei és domborművei kiváló alkotássá teszik. A folyóirat cikkét a hidakról A. Heilmeyer írta és azoknak számos képét is közli. — Díszítő szobrászati jelleggel bír egy másik felemlítésre méltó, a *Studio* novemberi számában található cikk tárgya: a G. P. Bankart-nak fal- és mennyezeti domborműves díszítéséről, A. Vallance-tól. A művész

91-101. MAGYAR-VALKÓI ÉS KÖRÖSFŐI FEJFÁK
 ÉS CSERÉPEDÉNYDISZÍTÉSEK.
 COLONNES FUNÉRAIRES EN BOIS ET MOTIFS
 DE POTERIE PEINTE DE KÖRÖSFŐ ET DE MAGYAR-VALKÓ.

OETZLBERGER ISTVÁN ÉS
 SCHUSZLIK DEZSŐ FÖLVÉTELEI.

friszket, mennyezetgerendákat, szegélyeket, íveket, boltozatokat díszít növényi naturalisztikus motívumokkal, relif módjára s ezzel igen szép hatásokat ér el, amint azt némileg a cikket kísérő tizenegy kép is mutatja. — Az újabb szobrászművészet mestereit mutatja be a Kunst für Alle néhány száma. És pedig a XXII. évf. 3-ik és 4-ik számában P. Schumann a jelen belga szobrászait, ismertetvén ezzel az utolsó évtizedek belga szobrászatának fénykorát. Kiváló és ismeretes nevekkkel találkozunk a cikkben, melynek ismertetése azonban e szemle körén kívül esik. Számos jó kép mutatja a műalkotások egész sorát. — A 6-ik számban a német Reinhold Begas szobrászművészt mutatja be W. Gensel a mester 75-ik születése napja alkalmából. Az ismert művész szeretetreméltó és komoly művészetéről ma, a modern áramlat közepette is, csak a legjobbat mondhatja az író; a nagy koncepció, a reális alap maradandó nevet biztosítanak a művészek. — Egy új, de eddig nem méltatott és félreismert művésztől, J. Bossard-ról ír ajánló sorokat a Deutsche Kunst und Dekoration decemberi (3-ik) számában Fr. Wolff. Sajátos ízü szoborműveinek és tanulmányainak tíz képe a rövid ismertetést jól egészíti ki.

ÖTVÖSSÉG. A dolog természetével jár, hogy az ötvösség más egyébhez képest keveset produkál. Nincs is egyébről beszámolni való, mint a múlt évi drezdai kiállításon kiállítva volt ama új ezüsttárgyakról, amelyeket a Deutsche Kunst und Dekoration 2-ik (novemberi) számában képekben bemutatnak és röviden ismertetnek. A művészeti alakulás jelen hullámszáma nem kedvező az ötvösségre, s nem is mondhatók kiválóknak a cikkben bemutatott példák: néhány talpas virágcsésze (asztalra való), egy-egy gyümölcsartó, szelence, pokális, csésze vagy efféle.

KERAMIKA. Az ötvösségnél ez alkalommal a keramika sem nyújt több anyagot. Csakis az Art et décoration novemberi számának a magas fokú tüzet igénylő kerámiái produktumairól, tehát a porcellánról és a grès-cérame-nak nevezett anyag technikájáról írt ismertető cikke érdemel említést. Ez folytatása a szeptemberi számban elkezdett dolgozatnak, amelyet a sèvres-i manufacture-ban működő T. Doat ír. (Folytatása következik.)

TEXTIL-MŰVÉSZET. Érdekes cikket hoz a Zeitschrift für bild. Kunst novemberi száma a burgundi faliszőnyegek ábrázolásáról, tárgyi tartalmáról, — ez esetben dolgozó parasztlakokról, — amivel stílárás sajtóságok mellett a tárgyi átszarmazás egy példáját beszéli meg. Három szőnyegnek képe kíséri az A. Warburg tollából eredő és kutatásokon alapuló cikket. — Vetélt csipketechnikára alkalmas új formákat mutat be a Deutsche Kunst und Dekoration 3-ik (decemberi) száma egy rövid cikk kíséretében. A formák bizony nem sok újat mutatnak; bár itt is alkalom volna bőven a technikának és új formák alkalmazására. A csipkeszükséglet legnagyobb részét természetesen a gép látja el ma; de a kézi csipkének — amilyen a vetélt (Klöplí) is — mindörökké meglesz a jogosultsága és piaca. Az ilyen kísér-

letek is azonban figyelmet érdemelnek, mert hasonló munkára serkentenek.

MŰVÉSZI IPAR. A Kunstgewerbeblatt jelen évfolyamának 2-ik számában Németalföldi-India művészetéről ír A. L. Piehn, és számos kép kíséretében mutatja be ezt a sajtóságos keletázsiai művészetet. Alkalmi ismertetés ez, mert a Krefeldben az ősszel tartott kiállítás ötletéből íródott; de maga a tárgy oly érdekes, hogy róla mindig szívesen olvassuk, ha már a valóságban nem élvezhetjük a maláji világ vagy szigeteken: Java, Czelebesz, Szumatra, Borneo stb. idegen világának művészetét, kulturáját. A cikk írója a díszítő motívumokról, a technikáról (textil, fém, fa) ír és egyes dolgokat kimerítően ismerteti; s összességében fogalmat nyújt az ázsiai kulturvilág e sajátos és fejlett művészeti iparáról.

LAKÁSMŰVÉSZET. Erről e szemlénkben semmit sem nyújthatunk olvasóinknak. A múlt évi drezdai kiállítással a német folyóiratok ugyan még most is tele vannak, de a hozzáfűződő cikkek a képeken kívül érdekeset már nem nyújtanak.

KERTMŰVÉSZET. A kert művészete a téli idény alatt rendszeresen szünetel, s róla „Modern kert-elrendezések” cím alatt A. Lux-nak cikkén kívül a Deutsche Kunst- und Dekoration a f. X. évf. 2-ik számában nem akadt följegyezni való. Az itt közölt cikknek alapeszméje az, hogy a modern kert csakúgy mint a régi, tektonikus alapon fejlődik; ami a kert stílisztikáját illeti, azt lehet mondani, hogy az kezd tülzsigorú lenni, akár csak a négy-ötezer év előtti egyiptomi kerté. A kis cikket néhány rajz élénkíti.

NÉPMŰVÉSZET. A népművészet érdeke mindjobban ébred mindenfelé. Közlemények, értekezések és kiadványok látnak napvilágot, s úgy látszik, hogy a néprajzi társulatok széleskörű működésének a művészetre is van visszahatása. A publikációknak természetesen az illusztráció vagyis a sokszorosító művészetek a fősegítője. A Studio folyóiratnak decemberi számában, a régi osztrák-magyar (így!) népies bútorkról közölt és A. S. Levetus tollából való cikke is eme segítség nélkül talán nem látott volna napvilágot. Ez a cikk az osztrák városok néprajzi múzeumok fölvételei közül (Bécs, Grác, Prága, Innsbruck) közül több képet, egyet pedig, a magyart a Gerlach-féle „Volkstümliche Kunst” című gyűjteményes újabb kiadványból veszi. A képekhez fűzött szöveg az egyes bútorokat magyarázza és a régi népszokásokról mond el egyet-mást. Kiegészítésül néhány cserépedény, evőeszköz, fókos és kovácsolt vasmunka reprodukciója talált helyet a cikk képei között. — „A népművészet előmozdításáról” olvasható egy cikk a Deutsche Kunst und Dekoration jelen évfolyamának 2-ik számában. Ebben azonban nem a népies művészetet érti a cikk írója, hanem a népnek, a szegény embernek való művészeti ipari tárgy előteremtéséért szólal föl. Azt mondja, hogy a népnek a művészetrel való áthatása, a népművészet legnagyobb mértékben gazdasági dolog. A kínálatnak alkalmazkodni kell a szükséglethez, és a termelőnek meg kell tanulnia, hogy a szép nem divatkérdés, hanem a kultúra dolga, — ez a két fő sarkitétele a cikkíró Chr. Grotewold-nak, aki e föltételek szemmel tartásával a népművészet ügyének előbbrevitelét reméli.

102., 103. MEZŐKÖVESDI
HIMZÉSEK.
BRODERIES
DE MEZŐKÖVESD.

KÓRIS KÁLMÁN
FELVÉTELEI.

102.

103.

